ኤርትራዊ ዲሞክራሲያዊ ኪዳን التحالف الديمقراطي الأرتري

ERITREAN DEMOCRATIC ALLIANCE

Our ref.No. _______________ Date _________________

Your ref.No. _______________

መብርሂ

ቤት ጽሕፈት ዜና
ኤርትራዊ ዲሞክራስያዊ ኪዳን (ቀዳማይ ወገን)
04.04.2007

ኣዝዩ ዝተጠማዘዘ ሓቅታት ቈይቍን ዝበዝሖን ብጕጅለ 7 ናይ ኤርትራዊ ዲሞክራስያዊ ኪዳን ዝተጻሕፈ መግለጺ ኣብ መርበብ ሓበሬታ ኣልናህዳ ኣብ ዝሓለፈ ሰሙን ተለጢፉ ርኢናዮ። ድሕር'ቲ ኣቦ መንበር ፈጻሚ ቤት ጽሕፈት ኤርትራዊ ዲሞክራስያዊ ኪዳን ኣብ ምምራጽ ዝተጋህደ ፍልልይ ዝተፈጥረ ወጥርታት፡ እቲ ሃዋህው ክሃድእ ጀሚሩ ዝብል እምነት ኣብ ዝሓዝናሉ እዋን፡ ምናልባት ድኣ፡ ሃዲኡ ኢልና ምሕሳብና ተጋጊና ከይንኸውን እምበር፤ ከም'ዚ ዝበለ መግለጺ ክወጽእ ኣይተጸበናዮን። እዚ ህድኣት'ዚ፡ ነቲ ተፈጢሩ ዘሎ ጋግ ንምጽባብ ዘኽእል ናይ ልዝብ ዕድል ክኽፈት'ዩ ዝብል እምነት ስለዝነበረና ድማ፡ ነቲ ኣብ መንጐ ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶን እስላማዊ ናይ ምእራም ምንቅስቓስን እተኻየደ ርክብ ሓንጐፋይ ኢልና ኢና ተቐቢልናዮ። ኣብ ከም'ዚ ዝኣመሰለ ኵነታት፡ ነዚ ዘየቀራርብ መግለጺ'ዚ ዘውጽአ ኣካል እምበኣር፡ ኣብ ምጽባብ ናይ'ቲ ተፈጢሩ ዘሎ ጋግ ረብሓ ዘለዎ ኣካል ኣይመስልን ኢዩ።

እቲ መግለጺ፡ ንዓና ንኤዲኪ-1፡ ተፈንጨልቲ ኢሉ ምኽሳሱ ቅኑዕ ኣይኰነን። ምኽንያቱ ተፈንጫሊ ዝብሃል፡ ከም'ቲ ጕጅለ 7 ዝገበሮ፡ ነቲ ቅዋም ወይ ህንጻ ሕጊ ምስ ረብሓኡ ዘይሰማማዕ ኰይኑ ኣብ ዝረኸበሉ እዋን ካብ'ቲ ተጠርኒፍሉ ዝነበረ ክሊ ጥሒሱ ክወጽእ ንዝፍትን ኣካል ጥራሕ ኢዩ። ምፍንጫል እምበር ብክንደይ ዝብዝሖ ተፈንጪሎም ዘይኰነስ፡ ብመን'ዩ ተፈንጪሉ፡ መን'ዩ ንሕጊ ጥሒሱ ኢዩ ክግለጽ ዘለዎ። ስለ'ዚ፡ ጕጅለ 7፡ ንኣቦ መንበር ዝሓጸየቶ ባእታ፡ ክንደይ ኣፍርዩ ወይ ኣየፍረየን ብዘየገድስ፡ ብመሰረት ቅዋም ኤዲኪ ክዕወት ስለዘይከኣለ ኢያ ንሕጊ ጥሒሳ ክትፍንጨል መሪጻ። ነዚ ግጉይ ስጕምቲ'ዚ ሓቅነት ዘለዎ ንምምሳል፡ ኣብ'ቲ ካልኣይ ጒባኤ ኤርትራዊ ዲሞክራስያዊ ኪዳን ዘጽደቖ ውሳኔታት ዘየለ ሕግታት ክትምህዝ ውን ተራእያ። ኣብ ማህደራት ኣሎ ኢሎም ምዝራቦም ድማ፡ ካብ ሓቂ ዝርሓቐ ኢዩ። እንተልዩ ድማ፡ ኣብ'ቲ ቅድሚ ውሳኔ ምውሳድና ኣብ ክትዕ ዝነበረ ርእይቶ ጥራሕ'ዩ ክኸውን ዝኽእል።

ካልእ ኣብ'ቲ መግለጺ ወይ ኣዋጅ ተጠቒሱ ዘሎ ክሲ፡ እቲ ናይ ምፍንጫል ሓሳብ ካብ ነዊሕ እዋን ኣትሒዙ ዝነበረ'ዩ ዝብል ኢዩ። እቲ ዘቕረቦ ኣብነታት ግን፡ ምጕጅጃል ከምዝነበረ ንምርኣይ ዝሕግዝ ኣይኰነን። ኣብ'ዝን ኣብ'ትን ከከም ኵነታቱን ከከም ቦታኡን ዝግበር

ምውህሃዳትን ምቅርራባትን እንተደአ ነይሩ ከኣ፡ ባህርያውን ልሙድን ነገር ደኣ'ምበር ብጕጅላውነት ዘኽስስ ኣይኮነን። ኣብ መንጐ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ፡ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ሰውራዊ ባይቶን ሰልፊ ዲሞክራሲ ኤርትራን ኣብ ፍራንክፈርት ብ2004 ዓም ርክብ ተገይሩ ምንባሩ ድማ ዝዝከር ኢዩ። ድሒሩ ድማ፡ ፈደራላዊ ምንቅስቓስ ኣብ ለንደን ከምዝተሓወሶ ዝዝከር ኢዩ። ስዒቡ፡ ምንቅስቓስ እስላማዊ ድሕነትን እስላማዊ ጕባኤ ኤርትራን (እስላማዊ ናይ ምእራም ምንቅስቓስ) ውን ኣብ ካርቱም ተጸንቢሮሞ። በዚ ድማ፡ እቲ ብ3 ውድባት ዝጀመረ ርክባት ናብ 6 ውድባት ዝተሳተፍዎ ርክብ ተሰጋጊሩ፡ ነዚ ሕጂ ኤርትራዊ ዲሞክራስያዊ ኪዳን ተባሂሉ ዝፍለጥ ሓድሽ ጽላል ክውን ኣብ ምግባር ወሳንን መሰረታውን ተራ ምጽዋቱ ድማ ዝከሓድ ኣይኮነን። እዚ ምሕዝነታት'ዚ ካብ ግዜ ናብ ግዜ፡ ብመሰረት እቲ ዝለዓል ጕዳያት ይቀያየር ነይሩ ኢዩ። እዚ ድማ፡ ምስ ኣከዋውና ናይ ኤርትራዊ ዲሞክራስያዊ ኪዳን ዝምድና ዘለዎ ጕዳይ ምዃኑ ብሩህ'ዩ ዝመስለና። ኣብ'ዚ መወዳእታ እዋን ከኣ፡ ብጕዳይ ዓንቀጻት 4ን 5ን ብዝምልከት፡ ክመሓየሽ ኣለዎ ዝብልን ክመሓየሽ የብሉን ዝብል ክልተ ርእይቶታት ወይ ብሎካት ተፈጢሩ ኢዩ። ነዚ ፍልልያት'ዚ ክንሰግር ዝኽኣልና ድማ፡ ብሄራዊ ውድባትን እስላማዊ ናይ ምእራም ምንቅስቓስን ዝሓዝዎ ሓድሽ መርገጻት ኣብ'ቲ ጕባኤ ስለዝተጋህደ ኢዩ።

ኣብ ዝሓለፈ ዓመት ኣብ ወርሒ ሚያዝያ፡ ኣኼባ ማእከላይ መሪሕነት ክሰጋገር ብገለ ውድባት ዝቐረበ ጠለብ፡ ከም'ቲ ኣብ'ቲ ኣዋጅ ናይ ጕጅለ 7 ተጠቒሱ ዘሎ፡ ጕባኤታተን ንምድላው እኹል ግዜ መታን ክረኽባን፥ ንስርሓት ናይ ኤርትራዊ ዲሞክራስያዊ ኪዳን ንምድስካልን ኣይነበረን። እንታይ ደኣ፡ ብመሰረት ውሳኔ ማእከላይ መሪሕነት፡ ነቲ ኣብ ቻርተርን ቅዋምን ኪዳን ዝነበረ ፍልልያት መፍትሒ ዝኸውን ሓሳባት ንምርካብ፤ ከምኡ ውን" ንጕዳይ መጠናዊ ውክልናን ኣገባብ ቃልስን …ወዘተ መጽናዕትታት ንምድላዉን፤ ጕባኤ ዝብል ዝለዓለ ስልጣን ንምትእትታውን ኢዩ ነይሩ። ውጽኢቱ ድማ ኣወንታዊ ነይሩ። ማእከላይ መሪሕነት ከኣ፡ ክሳዕ ጕባኤ ዝግበር፡ እቲ ዝነበረ ፈጻሚ ቤት ጽሕፈት ከምዘለዎ ክቕጽል እምነቱ ኣንቢሩሉ ከምዝሓለፈ ዝዝከር ኢዩ።

ኣብ'ቲ ድሕሪ ጕባኤ ዝተኻየደ ቀዳማይ ኣኼባ ማእከላይ መሪሕነት ከኣ፡ እተን 7 ውድባት፡ ሓደ ብሎክ ፈጢረን ኣብ ጐድኒ እቲ ቀዳማይ ይኹን ካልኣይ ሕጹየን ከም ሓደ ኣካል ኰይነን ደው ክብላ ተራእየን ኢየን። እዚ ግን ብርእይቶና ጌጋ ወይ ዒብ ኣይኰነን። እቲ ዒብ፡ ንህንጻ ሕጊ ናይ ኪዳን ምጥሓስን፤ ናይ ተቓወምቲ ሓይልታት ሓድነትን ውህደትን ኣብ ዝጥለበሉ መድረኽ፡ ንፋስ ክኣትዎ ኣሕሊፍካ ምሃብን፤ ነቲ ኵሉ ዘቕረብናዮ መፍትሒታት፡ ንኣብነት ተጋ/ሓሰን ዓሊ ኣሰድ፡ ኣባል መሪሕነት ተሓኤ፡ ነዚ መድረኽ'ዚ ክመርሓና ዘኽእሎ ዓቕምታት ኣለዎ ዝብል ርእይቶ ዝሓዘለ መፍትሒታት ምንጻግን፤ ብመሰረት ዓንቀጽ 7.መ, ህንጻ ሕጊ ኪዳን ¾ ድምጺ ከምጽኡ ኣብ ዘይከኣልሉ እዋን፡ ንሕና ኣብዝሓ ድምጺ ኣሎና፡ ብተራ ብዝሒ ድምጺ ማለት ብ50%+1 ካብ'ቶም ዘቕረብናዮም ሕጹያት ክንመርጽ ኢና፤ በዚ ዘይሰማማዕ ካብ'ዚ ኣኼባ ይውጽኣልና ብምባል፡ ነቲ ኵሉ ዘቕረብናሎም መፍትሒታትን መጠንቀቕታት ናይ ክፍጠር ዝኽእል ሓደጋታት ናይ ምፍንጫልን ዕሽሽ ምባሎም ኢዩ።

ካብ ቅልውላውን ኣሉታዊ ሳዕቤናትን ናይ'ቲ ብጕጅለ 7 ዝተወሰደ ውሳኔ ንምድሓን ኢልና ዘቕረብናዮም መፍትሒታት ወጺእና፡ እስከ፡ ገለገለ ሕቶታት ከነቕርብ ኣፍቅዱልና። ነቲ ብምጽንባር ናይ ሽዱሽተ ድምጺ ዝነበሮም 3 ውድባት ዝተመስረተ ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራ ንምትብባዕ 4 ድምጺ ንሃቦም ዝብል ርእይቶ ምስ ኣቕረብና፡ ርእይቶ ናይ ገለገለ ውድባት ናይ ጕጅለ 7 እንታይ ነበረ? ዶክተር ሃብተ ተስፋማርያም ኣኼባ ማእከላይ መሪሕነት ከይተወድአ ስለዝኸደ፡ ብዶክተር በየነ ኪዳነ ምስ ተተክአ፡ ብሓው ሑሴን ኸሊፋ ዝቐረበ፡ ዶክተር በየነ ኪዳነ ክሳተፍ የብሉን ዝብል ርእይቶ እንታይ'ዩ ትርጕሙ? ሓውና ሑሴን፡ ኣብ ድምጽታት ናይ ምድማርን ምጕዳልን ዓሚቕ ሓሳብ ኣትዩ ስለዝነበረ ድዩ፡ ነቲ ወከልቲ ውድባት ብጕባኤ ናይ ኪዳን ዘይኰነስ፡ ብውድቦም ኢዮም ዝምረጹን ዝትክኡን ዝብል ውሳኔ ከይሰምዖ ሓሊፉ? እዚ ንገዛእ ርእሱ፡ ሑሴን ኸሊፋ፡ ከም ኣቦ መንበር ኰይኑ

ንኽቅጽል ሕቡእ ኣጀንዳ ዘለዎ ምትእኽኻብ ኣብ'ቲ ጉባኤ ምንባሩ ኣይእምትን'ዶ? እዚ ግቡእ ሕቶታት ኢዩ፤ ኣንባቢ ባዕሉ መልሲ ክረኽበሉ ድማ ንገድፎ።

ኣብ ልዕሊ ቀዳማይ ወገን ኤዲኪ ዝተዘንዘረ ኣቐዲሙ ዝተጠንሰ ናይ ምፍንጫል ውዲትን ጉጅላዊ ምትእኽኻብን ነይሩ ዝብል ክስታት ካብ ሓቂ ኣዝዩ ዝረሓቐ ኢዩ። ከምኡ ዝብል ዕላማን ድሌትን ነይሩ እንተዝኸውን፡ ግንባር ሃገራዊ ድሕነት፡ ክልተ ድምጺ ጥራሕ ክውሃቦ ኣይምተቐበለን፡ 6 ድምጺ'ዩ ዝግብኣኒ ኢሉ ምደረቐ፤ ከምኡ ውን፡ ሰልፊ ዲሞክራሲ ኤርትራ ኣብ ክንዲ ኣብ ዕብየት ዝተመርኰሰ መጠናዊ ውክልና፡ ነፍስወከፍ ውድብ ሓደ ወይ ማዕረ ድምጺ ይሃልዎ ዝብል ርእይቶ ናብ ሽማግለ መጽናዕቲ ጉባኤ ኪዳን ኣይመቕረበን። እዚ ውን፡ ደቂቕ ዝኸውን ፍልልያትና እንዕቅንሉ መለኪዒታት ስለዘየለ ደኣሉ እምበር፥ ፌደራላዊ ምንቅስቓስ፡ ብደረጃ ዕብየቱ ማዕረ ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራ ከምዘይኰነ ጠፊእዎ ኣይኰነን። ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ እንተኸውን ውን፡ ካብ'ቲ መጠናዊ ውክልና ዝብል እምነቱ ሕድገት ኣይምገበረን። እዚ ኵሉ ሕድገታት ዝሕብሮ ነገር እንተልዩ፡ ብሓደ ናይ ምኻድ ድሌት ከምዝነበረ ጥራሕ ኢዩ። እዚ ሓቅታት'ዚ፡ ነቲ ቅድሚ ዓመት ኣቢሉ ናይ ምፍንጫል መደብ ነይርዎም ዝብል ክሲ ሓቅነት ዘይብሉ ምኳኑ ዘረጋግጽ ብቑዕ ጭብጥታት ኢዩ።

እቲ ኣዋጅ፡ ጉጅለ 7 ሕድገታት ከምዝገበረ ይጠቅስ፡ ብኣብነታት ግን ኣየሰነዮን። እዚ ይኹን እቲ ግን፡ መንጐኛታት ብፍላይ ድማ ኢትዮጵያውያን ክዓርቁና ሓቲትና፡ ግን ኣይተቐበሉናን ዝብል ክሶም ካብ ሓቂ ዝርሓቐ ኢዩ። ኣብ መወዳእታ ውን፡ ኢትዮጵያውያን ዝረኸቡና፡ ናይ ክልቴና ርእይቶ ክሰምዑ ዝወሰድዎ ተበግሶ ደኣ'ምበር፡ ብናትና ይኹን ብናይ'ቲ ካልእ ሸነኽ ጠለብ ኣይነበረን። ኣብ'ዚ ርክብ'ዚ ድማ፡ እቲ ዘጋጠመ ፍልልይ ከምዘሕዘኖምን፥ ንኽልቲኡ ሸነኻት ብማዕረ ከምዝርእዩን ኢዮም ኣረጋጊጾምልና።

እቲ ብልዕልነትን ኣንነትን ዝገልጸና ክስታቶም ብዝምልከት ግን፡ ኣብ ኣእሙሮኦም ዘሎ ሕማም እንተዘይኰይኑ፡ ሓቅነት ዘለዎ ኣይኰነን። እዚ ከኣ ንዕኦም ዝምልከት ሽግር ኢዩ።

እዚ መግለጺና'ዚ ከነውጽእ እተገደድናሉ ምኽንያት፡ ነቲ ብጉጅለ 7 ዝተሰንዘረልና ክስታትን ተንኰላትን ንምቅላዕ ድኣ እምበር፤ ርእይቶታትና ብዛዕባ'ቲ ኣብ ኪዳን ዝተጋህደ ፍልልይ እንተኾይኑ፡ ኣብ'ቲ ቀዳማይ ኣዋጅና ብዝርዝር ኣብሪህናዮ ምንባርና ዝዝከር ኢዩ።

ነቲ ተፈጢሩ ዘሎ ጋግ ንምጽባብን ነቲ ዅነታት ናብ ባህርያዊ ቦታኡ ንምምላስን እቲ ቅኑዕ መሳርሒ፡ ህዱእ ልዝብ ጥራሕ ምክያድ እምበር፥ ከም'ቲ ጉጅለ 7 ዝብሎ፡ ንኣተረጓግማ ናይ'ቲ ፍልልይ ዘምጽአ ዓንቀጻት ንምንጻር ዝግበር ህጹጽ ጉባኤ ኣይኰነን ዝብል እምነት'ዩ ዘሎና። ኣብ'ዚ ጉዳይ'ዚ ኣብ ሓደ ተረድኦ ክንመጽእ ከምዘይንኽእል ርዱእ ኢዩ። ኣብ'ዚ ጉዳይ'ዚ ንሕና ከምዘይንሰማማዕ፡ ካብ'ቲ ¾ ዝብል ኣብ ቅዋም ኪዳን ሰፊሩ ዘሎ ዓንቀጽ ፈልከት ከምዘይንብል ተረዲኡ ኣብዮምና ንምባል ዘበገሶ ሓሳብ እንተዘይኰይኑ ካልእ ትርጉም የብሉን። ምኽንያቱ ድማ፡ ምሕዝነት ወይ ልፍንቲ ናይ ብዙሓት ዝተፈላለየ ርእይቶ ዘለዎም ውድባት፡ ብባህርያቱ ብሓባራዊ ወይ ጥቓ ሓባራዊ ስምምዕ እንተዘይኰይኑ ብ50%+1 ዝብል ውሳኔ ክሰርሕ ከምዘይክእል ርዱእ ኢዩ። እቲ ኣብ ቅዋም ኤርትራዊ ዲሞክራስይዊ ኪዳን ኣብ ዓንቀጽ 7.መ ሰፊሩ ዘሎ ¾ ዝብል ውሳኔ ድማ ካብ'ዚ ተረድኦ'ዚ ኢዩ ዝብገስ። እዚ ድማ፡ ንዅሉ ማእከላይ መሪሕነት ዘሕልፎ ፖለቲካዊ ውሳኔታት እንተላይ ምምራጽ መሪሕነት ዝገዝእ ወይ ዝምልከት ሕጊ ኢዩ። ምምራጽ መሪሕነት ንገዛእ ርእሱ ፖለቲካዊ ውሳኔ ምኳኑ ድማ ዘካትዕ ኣይመስለናን። ምምራጽ መሪሕነት ፖለቲካዊ ውሳኔ ኣይኰነን እንተደኣ ተባሂሉ ከኣ፡ እንታይ ምኳኑ ከብርሁልና ንጽበ።

ንሕና፡ ነቲ ኣብ ኤርትራዊ ዲሞክራስያዊ ኪዳን ተፈጢሩ ዘሎ ጋግ ንምጽባብ፡ ሓደ ሰዓራይ ሓደ ተስዓራይ ዝኾነሉ ስምምዕ ዘይኰነስ፥ ኵሉ ሰዓራይ ኰይኑ ኣብ ዝስምዓሉ ስምምዕ ንምብጻሕ ህዱእ ልዝብ ንምእታው ድሉዋት ኢና።